

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ Α΄ ΤΑΞΗ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2026-2027

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: Σάββατο 25 Απριλίου 2026

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ και για τα δύο μαθήματα: 180 λεπτά (3 ώρες)

ΜΕΡΟΣ Α: ΚΕΙΜΕΝΟ

«Ο Πλανήτης σε Μετάβαση: Η Ευθύνη της Γενιάς μας απέναντι στο Περιβαλλοντικό Αποτύπωμα»

1. Στην αυγή του 21ου αιώνα, η ανθρωπότητα βρίσκεται αντιμέτωπη με μια πρόκληση που υπερβαίνει τα εθνικά σύνορα, τις πολιτικές διαφωνίες και τις οικονομικές επιδιώξεις: την κλιματική κρίση. Η σχέση του ανθρώπου με το φυσικό περιβάλλον, η οποία για αιώνες βασιζόταν στην αλόγιστη εκμετάλλευση και την πεποίθηση ότι οι φυσικοί πόροι είναι ανεξάντλητοι, έχει οδηγηθεί σε ένα οριακό σημείο. Η φύση δεν είναι πλέον το σιωπηλό σκηνικό της ανθρώπινης δραστηριότητας, αλλά ένας ζωντανός οργανισμός που αντιδρά σπασμωδικά στις πιέσεις που δέχεται.

2. Το φαινόμενο του θερμοκηπίου, η τήξη των πάγων, η ερημοποίηση ολόκληρων περιοχών και η απώλεια της βιοποικιλότητας δεν αποτελούν σενάρια επιστημονικής φαντασίας, αλλά την καθημερινή πραγματικότητα που καταγράφουν οι επιστήμονες σε κάθε γωνιά της γης. Η αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη, αποτέλεσμα της υπερβολικής εκπομπής διοξειδίου του άνθρακα, προκαλεί ακραία καιρικά φαινόμενα που πλήττουν κυρίως τις πιο ευάλωτες κοινωνίες. Ωστόσο, η οικολογική κρίση δεν είναι μόνο ένα ζήτημα «θερμοκρασίας». Είναι μια βαθιά κρίση αξιών. Ο σύγχρονος καταναλωτισμός έχει επιβάλει ένα μοντέλο ζωής όπου το «έχω» υπερέχει του «είμαι», οδηγώντας σε μια παραγωγή απορριμμάτων που η γη αδυνατεί να απορροφήσει.

3. Η ανακύκλωση, αν και απαραίτητη, δεν αρκεί πλέον ως μοναδική λύση. Χρειάζεται μια ριζική επαναξιολόγηση του τρόπου με τον οποίο καταναλώνουμε. Η έννοια της «κυκλικής οικονομίας», όπου τίποτα δεν πάει χαμένο και όλα επαναχρησιμοποιούνται, αναδύεται ως η μοναδική βιώσιμη προοπτική. Ταυτόχρονα, η στροφή στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας –τον ήλιο, τον άνεμο, το νερό– αποτελεί επιτακτική ανάγκη για να απεξαρτηθούμε από τα ορυκτά καύσιμα που δηλητηριάζουν την ατμόσφαιρα.

4. Ποιος είναι όμως ο ρόλος του ατόμου και, κυρίως, του νέου ανθρώπου σε αυτό το τοπίο; Συχνά κυριαρχεί η ηττοπάθεια, η αίσθηση ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται σε υψηλό επίπεδο από κυβερνήσεις και πολυεθνικές, και ότι η δική μας δράση είναι μια σταγόνα στον ωκεανό. Αυτή η αντίληψη είναι εσφαλμένη. Η οικολογική συνείδηση χτίζεται μέσα από τις μικρές, καθημερινές επιλογές: τη μείωση της χρήσης πλαστικού, την εξοικονόμηση νερού, την προτίμηση τοπικών προϊόντων, τη συμμετοχή σε εθελοντικές δράσεις δενδροφύτευσης ή καθαρισμού ακτών.

5. Το σχολείο έχει να διαδραματίσει πρωταγωνιστικό ρόλο σε αυτή τη διαδικασία. Δεν αρκεί η στείρα μετάδοση πληροφοριών για τα οικοσυστήματα. Η περιβαλλοντική εκπαίδευση πρέπει να είναι βιωματική, να φέρνει τον μαθητή σε επαφή με τη γη, να του διδάσκει τον σεβασμό προς κάθε μορφή ζωής. Μόνο αν το παιδί αγαπήσει το δάσος και τη θάλασσα, θα νιώσει την ανάγκη να τα προστατεύσει.

6. Η **προστασία** του περιβάλλοντος δεν είναι μια πράξη φιλανθρωπίας προς τη φύση· είναι μια πράξη αυτοσυντήρησης. Αν αποτύχουμε να ισορροπήσουμε τη σχέση μας με τον πλανήτη, δεν θα υποφέρει μόνο η πανίδα και η χλωρίδα, αλλά ο ίδιος ο πολιτισμός μας. Η επόμενη δεκαετία θεωρείται κρίσιμη, επειδή οι επιστήμονες προειδοποιούν ότι τα χρονικά περιθώρια για την αναστροφή της καταστροφής στενεύουν επικίνδυνα. Είναι το χρονικό διάστημα στο οποίο καλούμαστε να αποφασίσουμε αν θα είμαστε η γενιά που επέτρεψε την καταστροφή ή η γενιά που οδήγησε στην αποκατάσταση της οικολογικής ισορροπίας. Η ευθύνη είναι συλλογική, αλλά η **δράση** ξεκινά από τον καθένα μας ξεχωριστά.

Διασκευασμένο κείμενο

ΜΕΡΟΣ Β: ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A. Κατανόηση Κειμένου

A.1. Με βάση το κείμενο που διαβάσατε, να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως Σωστές (Σ) ή Λανθασμένες (Λ):

1. Η κλιματική κρίση επηρεάζει εξίσου όλες τις κοινωνίες του πλανήτη, ανεξάρτητα από το πόσο ευάλωτες είναι.
2. Σύμφωνα με τον συγγραφέα, η ανακύκλωση από μόνη της αποτελεί την οριστική λύση στο περιβαλλοντικό πρόβλημα.
3. Η οικολογική συνείδηση δεν εξαρτάται μόνο από τις μεγάλες κυβερνητικές αποφάσεις, αλλά και από τις μικρές καθημερινές μας επιλογές.
4. Η περιβαλλοντική εκπαίδευση στο σχολείο πρέπει να ξεφύγει από την απλή μετάδοση γνώσεων και να γίνει πιο βιωματική.
5. Η προστασία της φύσης περιγράφεται στο κείμενο κυρίως ως μια πράξη φιλανθρωπίας του ανθρώπου προς το περιβάλλον.

Μονάδες 5

A.2. Ποια είναι η διαφορά μεταξύ της απλής ανακύκλωσης και της «κυκλικής οικονομίας» σύμφωνα με το κείμενο;

Μονάδες 5

A.3. Με ποιους τρόπους, σύμφωνα με το κείμενο, μπορεί το σχολείο να βοηθήσει στη διαμόρφωση οικολογικής συνείδησης στους μαθητές;

Μονάδες 5

B. Λεξιλόγιο

B.1. Αντικαταστήστε τις υπογραμμισμένες λέξεις της πρώτης παραγράφου με μια συνώνυμή τους, ώστε να μην αλλάξει το νόημα της πρότασης: αυγή, υπερβαίνει, αλόγιστη, ανεξάντλητοι, αντιδρά.

Μονάδες 5

B.2. Να δώσετε τα αντώνυμα των λέξεων της δεύτερης παραγράφου: *αύξηση*, *υπερβολικής*, *βαθιά*, *σύγχρονος*.

Μονάδες 4

B.3. Να γράψετε δύο παράγωγα (ουσιαστικά ή επίθετα), απλά ή σύνθετα, για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: *εκμετάλλευση (1§)*, *δράση (6§)*, *προστασία (6§)*.

Μονάδες 6

Γ. Γραμματική

Γ.1. «Οι επιστήμονες **καταγράφουν** την πραγματικότητα». Να μεταφέρετε το ρήμα στον Παρατατικό, τον Αόριστο και τον Συντελεσμένο Μέλλοντα.

Μονάδες 6

Γ.2. Να σχηματίσετε τους άλλους δύο βαθμούς των επιθέτων: *συχνά*, *μικρές*, *κρίσιμη*.

Μονάδες 6

Γ.3. Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της **Στήλης Α** (όπως αυτές χρησιμοποιούνται στο κείμενο) με τη γραμματική τους ταυτότητα στη **Στήλη Β**. (Περισσεύουν δύο στοιχεία στη Στήλη Β).

Στήλη Α (Λέξεις)	Στήλη Β (Μέρη του Λόγου)
1. αλλά	α. Ουσιαστικό
2. ερμημοποίηση	β. Επίθετο
3. εμείς	γ. Ρήμα
4. βιώσιμη	δ. Επίρρημα
5. συχνά	ε. Άρθρο
6. προστατεύει	στ. Πρόθεση
	ζ. Σύνδεσμος
	η. Αντωνυμία
	θ. Μετοχή

Μονάδες 3

Δ. ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

Δ.1. Στην πρόταση «Η περιβαλλοντική εκπαίδευση διδάσκει τον σεβασμό στους μαθητές», να βρείτε το Υποκείμενο, το Ρήμα, το Άμεσο και το Έμμεσο Αντικείμενο.

Μονάδες 6

Δ.2. «Η υπερβολική εκπομπή ρύπων προκαλεί ακραία φαινόμενα». Να μετατρέψετε την Ενεργητική σύνταξη σε Παθητική.

Μονάδες 4

Δ.3. Στην τελευταία παράγραφο, να εντοπίσετε μία δευτερεύουσα αιτιολογική και μία δευτερεύουσα υποθετική πρόταση και να αναφέρετε με ποια λέξη εισάγονται.

Μονάδες 5

Ε. Παραγωγή Λόγου (Εκθεση)

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος, γράφετε ένα άρθρο για το περιοδικό του σχολείου σας (200-250 λέξεις). Στο άρθρο σας:

- α) Να περιγράψετε δύο περιβαλλοντικά προβλήματα που παρατηρείτε στην περιοχή σας.
- β) Να προτείνετε τρεις δράσεις που θα μπορούσατε να αναλάβετε ως μαθητική κοινότητα για να βελτιώσετε την κατάσταση.

Μονάδες 40

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας, να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
2. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
3. Να απαντήσετε σε **όλα τα θέματα** με όποια σειρά θέλετε.
4. Η διάρκεια εξέτασης είναι **τρεις (3) ώρες** μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
5. **Δυνατή αποχώρηση** μία (1) ώρα μετά την έναρξη της εξέτασης.
6. Να **μη** χρησιμοποιήσετε **διορθωτικό**.

Καλή σας επιτυχία!